

Η Ελλάδα στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο- Ο Εθνικός διχασμός

➤ Ο Α' Παγκόσμιος πόλεμος διχάσε την ελληνική κοινωνία και ηγεσία.

Υπήρξε **διάσταση απόψεων** ανάμεσα στον πρωθυπουργό **Ε. Βενιζέλο** και το βασιλιά **Κωνσταντίνο** σχετικά με την **εμπλοκή ή όχι** της Ελλάδας στον πόλεμο.

Η άποψη του Βενιζέλου

Πιέβλεπε νίκη των Δυνάμεων της Αντάντ **Θεωρούσε** ότι η Ελλάδα προκειμένου να διαφυλάξει τα κέρδη της από τους Βαλκανικούς πολέμους αλλά και για να διευρύνει τα σύνορά της θα έπρεπε να συμμαχήσει με την Αντάντ. Η θέση αυτή **υποστηρίζονταν** από τις λαϊκές τάξεις και τη μεγαλοαστική τάξη ιδίως της διασποράς που εμπνέονταν από τη Μεγάλη Ιδέα.

Ο Ελευθέριος Βενιζέλος.

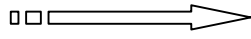
Ο βασιλιάς Κωνσταντίνος.

Η άποψη του Κωνσταντίνου

Ήθελε την Ελλάδα σύμμαχο των Κεντρικών Δυνάμεων. Επειδή όμως η Οθωμανική Αυτοκρατορία και η Βουλγαρία είχαν συμμαχήσει με τις Κεντρικές Δυνάμεις ο βασιλιάς υποστήριζε τη **«διαρκή ουδετερότητα»**, μια πολιτική ιδιαίτερα φιλική προς τη Γερμανία. Η θέση αυτή **υποστηρίζονταν** από τα μικροαστικά στρώματα και κάποιο τμήμα της λαϊκής τάξης που μετά τους βαλκανικούς πολέμους δεν επιθυμούσαν να πολεμήσουν πάλι.

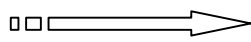
Η σύγκρουση Βενιζέλου – Κωνσταντίνου

Φεβρουάριος 1915

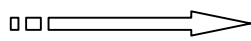
Η Αντάντ επιχειρεί να καταλάβει τα Δαρδανέλια και ο Βενιζέλος θεωρεί ότι έχει έρθει η στιγμή η Ελλάδα να βγει στον πόλεμο. Ο Κωνσταντίνος αρνείται και ο Βενιζέλος παραιτείται

Μάιος 1915

Ο Βενιζέλος κερδίζει τις εκλογές. Κηρύσσει τη χώρα σε επιστράτευση, ο βασιλιάς διαφωνεί και πάλι και ο Βενιζέλος παραιτείται για 2^η φορά

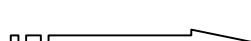
Δεκέμβριος 1915

Ακολουθούν νέες εκλογές από τις οποίες απέχει το κόμμα των Φιλελευθέρων Έτσι η νέα κυβέρνηση που προκύπτει είναι απόλυτα πιστή στα Ανάκτορα

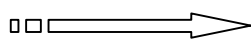
Η εμπλοκή της Ελλάδας στον Α' Παγκόσμιο πόλεμο

Μάιος 1916

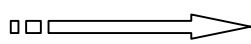
Γερμανικά και βουλγαρικά στρατεύματα εισβάλλουν στην Α. Μακεδονία Το Α' σώμα στρατού παραδίδεται χωρίς αντίσταση και μεταφέρεται στη Γερμανία.

Ιούνιος 1916

Η Αντάντ απαιτεί από το βασιλιά τον αφοπλισμό των ελληνικών ενόπλων δυνάμεων. Εκείνος αποδέχθηκε το αίτημα, δίνοντας συγχρόνως διαταγή οι έφεδροι που απολύονται να οργανώνονται σε **συνδέσμους**. Δημιουργούνται έτσι **οι επίστρατοι**, μια φιλοβασιλική παραστρατιωτική Οργάνωση με 200.000 περίπου μέλη.

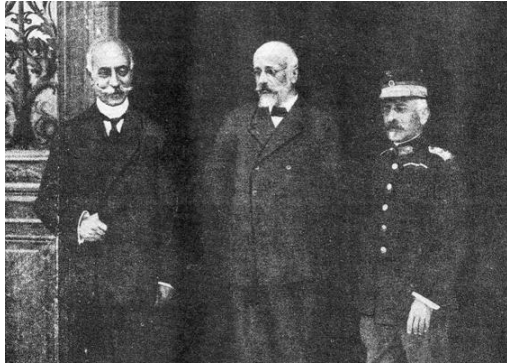
17 Αυγούστου 1916

Οι Βενιζελικοί δημιουργούν στη Μακεδονία την **Εθνική Άμυνα** και πραγματοποιούν κίνημα ζητώντας τη συμμετοχή της Ελλάδας στον πόλεμο στο πλευρό της Αντάντ.

- *Η Προσωρινή κυβέρνηση της Θεσσαλονίκης*

Μπροστά σε αυτές τις εξελίξεις, ο Βενιζέλος μετά από κίνημα (*κίνημα της Εθνικής Αμύνης*) εγκατέστησε *Προσωρινή Κυβέρνηση* στη Θεσσαλονίκη και διέταξε επιστράτευση ώστε ελληνικά στρατεύματα να πολεμήσουν στο πλευρό της Αντάντ

Η «*Τριανδρία της Εθνικής Αμύνης*» ή «*η Εθνική Τριανδρία*» αναλαμβάνει την κυβέρνηση του κράτους της Θεσσαλονίκης. Από αριστερά: ναύαρχος *Παύλος Κουντουριώτης*, *Ελευθέριος Βενιζέλος*, στρατηγός *Παναγιώτης Δαγκλής*.

Ο Εθνικός Διχασμός

Η πολιτική κρίση που αρχικά εκδηλώθηκε ως διαφωνία ανάμεσα στους δύο ισχυρούς άνδρες, κορυφώνεται πλέον με τη διάσπαση του ελληνικού κράτους στο *κράτος των Αθηνών* (Κωνσταντίνος) και στο *κράτος της Θεσσαλονίκης* (Βενιζέλος)

Διαμορφώνονται δηλαδή δύο αντίπαλα κέντρα εξουσίας. Το φαινόμενο αυτό ονομάστηκε *Εθνικός Διχασμός* και υπήρξε ουσιαστικά η πρώτη εμφύλια σύγκρουση στην Ελλάδα του 20^{ου} αιώνα.

Η δυναμική επέμβαση της Αντάντ και η έξωση του Κωνσταντίνου Η ανάληψη της εξουσίας από το Βενιζέλο

- Η Αντάντ επιδιώκει να καταλάβει την Αθήνα αλλά απωθείται από τα στρατεύματα του Κωνσταντίνου
- **Νοέμβριος 1916:** Στην Αθήνα εξαπολύονται διώξεις βενιζελικών
- Η Αντάντ καταλαμβάνει τον Πειραιά επιβάλλοντας αυστηρό αποκλεισμό στη «βασιλική» Ελλάδα και αναγκάζει τον Κωνσταντίνο να εγκαταλείψει τη χώρα. (**2 Ιουνίου 1917**)
- Αμέσως ο Βενιζέλος έρχεται στην Αθήνα, αναλαμβάνει την εξουσία και κηρύσσει τον πόλεμο στις Κεντρικές Δυνάμεις.
- **1918:** Ελληνικά στρατεύματα συμμετέχουν στις τελευταίες μάχες της Μακεδονίας στο πλευρό της Αντάντ
- Ο Βενιζέλος επαναφέρει τη Βουλή που είχε εκλεγεί το Μάιο του 1915, η οποία λόγω της «νεκρανάστασης» της ονομάστηκε «*Βουλή των Λαζάρων*»
- Πάράλληλα απολύονται χιλιάδες δημόσιοι υπάλληλοι και στρατιωτικοί που θεωρήθηκαν φιλοβασιλικοί. Κάποιο άλλοι εξορίζονται, ανάμεσά τους και αρκετά στελέχη της βασιλικής παράταξης.

Ας δούμε πώς περιγράφουν το Βενιζέλο οι εφημερίδες που τον υποστήριζαν.

Και πώς μιλούν γι' αυτόν οι εφημερίδες που τον πολεμούσαν.

Προσωποποιεί τη δύναμη του λαού. Συμβολίζει την αιώνια δύναμη της ελληνικής φυλής [...]. [Είναι] η θέληση του λαού, που είχε στόχο το καινό, το γενικό, το ολοκληρωτικό συμφέρον. [...] Η βούληση του έθνους, που γκρέμισε τα είδωλα και στερ έωσε νέους θεούς, την Ισότητα, την Αξία, την Εργασία, την Ηθική, το Σθένος. Ο άντρας, ο οποίος, εκεί που οι άλλοι δεν έβλεπαν παρά μόνο ερείπια και στάχτη, αυτός βρήκε γρανιτένια και αμετακίνητα θεμέλια, για να στερεώσει τη νέα Ελλάδα.

Εφημερίδα *Εσπία*, 14 Μαρτίου 1915
Απόδοση στη σύγχρονη γλώσσα

Π 8.24

Παραμονεύοντας σα φίδι από την πρώτη ημέρα της πτώσης του, βγήκε χθες από [το βάλτο] ο Μεγάλος Αναρχικός, ολόσωμος, στυγνός [=σκληρός], αφυρίζοντας απαίσια, χύνοντας τους αφρούς της λύσσας του δεξιά και αριστερά και σκορπίζοντας το δηλητήριο του προς κάθε κατεύθυνση.

Εφημερίδα *Σκριν*, 23 Οκτωβρίου 1915
Απόδοση στη σύγχρονη γλώσσα

Π 8.25

21

Η Πηνελόπη Δέλτα, παρότι η ίδια υποστήριζε τον Ελευθέριο Βενιζέλο, καταγγέλλει τις διώξεις που έγιναν ενάντια στους αντιβενιζελικούς μετά την απομάκρυνση του βασιλιά Κωνσταντίνου Α' από την πολιτική ζωή. Διαβάζουμε στο ημερολόγιό της.

Π 8.29

Κηφισιά, Τρίτη 4 Ιουλίου 1917
Έβγαζαν τότε με το φαράσι τους υπαλλήλους του κράτους ως «βενιζελικούς» και τους βγάζουν τώρα με την ντουζίνα, ως «αντιβενιζελικούς» έγιναν και τότε αγριότητες και βανδαλισμοί, γίνονται και τώρα αυθαιρεσίες και αδικίες. Έκαναν οι μεν ασχήμιες, κάνουν και οι δε. Τα τερατοεργήματα του Νοεμβρίου [τα βίαια επεισόδια που έγιναν το Νοέμβριο του 1916] [...] δεν με πείραζαν τόσο, αν και μ' άγγιζαν από τόσο κοντά, όσο τα σημερινά· γιατί τα σημερινά πειράζουν τα φιλελεύθερά μου αισθήματα [...]. Και θέλω τους δικούς μου να είναι ευγενικότεροι.

Πηνελόπη Δέλτα, *Ημερολόγιο*, έτος 1917

Διαβάστε τα παραθέματα που δίνονται παραπάνω και απαντήστε στο τετράδιό σας στις ερωτήσεις:

Κείμενο	Πότε γράφτηκε;	Τι είδους κείμενο είναι;	Γράφτηκε την ίδια εποχή για την οποία μιλάει ή αργότερα;	Ποιος/ ποιοι το έγραψαν;	Σε ποιο θέμα αναφέρεται;	Ο συγγραφέας ανήκει στη βενιζελική ή στην αντιβενιζελική πλευρά;	Τι πληροφορίες μας δίνει το κείμενο για το συγκεκριμένο θέμα;
Π 8.24							
Π 8.25							
Π 8.29							

Διαβάστε τα παραθέματα του βιβλίου σας (σελ. 92) και απαντήστε στις παρακάτω ερωτήσεις αφού λάβετε υπόψη σας τα όσα έχετε διδαχθεί:

1. Να παρουσιάσετε τις απόψεις του Ελ. Βενιζέλου και του βασιλιά Κων/νου για τη συμμετοχή της Ελλάδος στον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο.
2. Να αναφέρετε τις συνέπειες που είχε για την Ελλάδα η εμμονή του Κωνσταντίνου για ουδετερότητα κατά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο.
3. Πώς έβλεπαν οι Αντιβενιζελικοί τους Βενιζελικούς και το αντίθετο κατά την περίοδο του διχασμού;